

عناصر سمبولیک در آثار غلامحسین ساعدی و نجیب محفوظ

شکوه السادات حسینی*

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران

حجت بوداقي**

کارشناسی ارشد ادبیات تطبیقی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱۲/۲۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۰۲/۳۰)

چکیده

علل گرایش نویسندگان به استفاده از سمبل‌ها، بنا بر شرایط اجتماعی و فرهنگی، متفاوت است. در آثار غلامحسین ساعدی و نجیب محفوظ، به دلیل شباهت موقعیت‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی، عمدتاً سمبل‌ها ماهیت یکسانی دارند و می‌توان آنها را ذیل عنوان‌هایی مانند: مکان، زمان، حیوان، شخصیت (اسامی شخصیت‌ها)، اساطیر، عدد، موجودات فراواقعی، عناصر طبیعی و اشیاء دسته‌بندی کرد. در نوشتار حاضر، با توجه به انواع سمبل‌های به کار رفته در آثار ساعدی و محفوظ، به این مسئله پاسخ داده خواهد شد که «آیا عناصر سمبولیک یکسان در آثار ساعدی و محفوظ، مدلول‌های یکسانی نیز دارند؟» و «این شباهت‌ها یا تفاوت‌ها در چه مواردی و بیشتر در کدام نوع از عناصر سمبولیک وجود دارند؟». برای این منظور ابتدا مکتب سمبولیسم معرفی و آنگاه نمادهای موجود در آثار ساعدی و محفوظ ذیل انواع مختلف آن تحلیل خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: مکتب سمبولیسم، سمبل، عناصر سمبولیک، رمان، ادبیات تطبیقی.

---

* E-mail: shokooh_iran@yahoo.com

** E-mail: hb_boodaghi@yahoo.com (نویسندهٔ مسئول)